

DE DRIE MANNEN VAN YPSILANTI

Peter De Graef

F **Felix**
R **Riemer**
W **Wim**

COLOFON

De Drie Mannen van Ypsilanti

De Stichting / Theatergroep Hollandia

<i>tekst</i>	Peter De Graef
<i>regie</i>	Peter De Graef en Arne Lievens
<i>spel</i>	Fedja van Huêt (Wim) Marcel Hensema (Felix) Stijn Westenend (Riemer)
<i>lichtontwerp</i>	Arne Lievens
<i>kostuums</i>	Huguette D'
<i>techniek</i>	Arne Lievens Rudy Goes
<i>grafiek</i>	Compagnie Paul Verrept
<i>fotografie</i>	Raymond Mallettjer
<i>promotionele begeleiding en verkoopbemiddelling</i>	Verenigde Werkhuizen Thassos
<i>productie</i>	vzw kunst/Werk voor De Stichting / Theatergroep Hollandia in samenwerking met De Werf, Brugge
productieleiding Hollandia	Erin Coppens
zakelijke leiding	Patrick Sterckx

deze voorstelling kadert in het Noordpunt Zuidpunt -project van Theatergroep Hollandia.

met steun van de Vlaamse Gemeenschap, administratie kunst.

*Op het midden van het toneel een klein huisje
Verschrikkelijk smal.*

*In het huisje staan een aanrecht, een bed en twee stoelen, en daarmee staat het vol. In de rechterwand zit een deur, in de linker een groot raam. Het huisje staat midden in een kapotgevroren weiland, bruin als savannegras.
Voor links op het toneel een kathedr.*

In het begin is alles donker. Alleen de kathedr krijgt een lichtje. Daarin staat ineens Felix die meteen flink van wal steekt met z'n tekst. Onderwijl licht achter hem heel traag de rest van het decor op door een schijnsel dat van links komt als van een opkomende zon en wel zo dat we wat rechts van het huisje gebeurt niet kunnen zien. Het raam van het huisje staat open.

Een eerste deel

Overvoice R Wat we vanavond gaan proberen spelen is héél moeilijk om uit te leggen. Net als het leven. Da's ook heel moeilijk om uit te leggen.

F Laten we misschien eerst 's een aantal kenmerkende eigenschappen van bewustzijn bekijken om een beetje beter te begrijpen wat het is.

Bewustzijn is niet alleen het vermogen om te denken, te onderscheiden en te kiezen. Het is niet alle e het vermogen om te kennen, waar te nemen en te voelen. Het ook is het vermogen om te willen. Willen is een heel belangrijk aspect van het bewustzijn. En of je nu beseft dat je iets wil of dat het niet tot je doordringt dat je iets wil, dat maakt verder geen verschil. Je wil is een aspect van je bewustzijn en aangezien je bewustzijn voortdurend schept, want bewust-zijn is in wezen God zijn - is ook je wil daar steeds bij betrokken. Willen is een doorgaand proces, net zoals weten en voelen. Waar bewustzijn is, is altijd sprake van weten, voelen en willen.

Vaak ontstaat er kortsluiting in je omdat je verschillende tegenstrijdige dingen wilt. Dat uit zich in een soort verdoving. Je bent je minder bewust maar terwijl het bewustzijn aan de oppervlakte is verminderd, blijft het onder de oppervlakte doorgaan. Wat het voortbrengt manifesteert zich als tastbare levenservaringen, die je niet kunt verklaren omdat je gelooft dat wat het leven je brengt helemaal los staat van wat je zelf

Driiiiiinnnnggg! (De bel gaat)

Felix loopt naar het huisje, klimt door het raam en doet de deur open.)

W Goeiedaaaaag! Haaaaah!

F Ah!
Je bent er!

Welkom! Welkom! Fijn U hier te hebben. Kom binnen.

W U woont....

F Ga zitten.

(Wim komt binnen)

eh! Ik ben nog even ... Wim! Ik ben nog even in de tuin bezig.
eh!

W U woont hier...

F Ja! Vijf minuutjes nog denk ik. Dan kom ik bij U en dan ... gaan we elkaar 's ontmoeten.
Ja!?

W Ik vind het goed.

F *(Kijkt Wim lang in de ogen zegt dan vertrouwelijk)* Het is goed dat je d'r bent, weet je dat?

W Haaaah!

F *(Verdwijnt weer door het raam, naar de kathedr)*
Waar komt het kwaad vandaan? Nog zoiets. De religie noemt het 'zonde' of 'kwaad'. De psychologie noemt het 'neurose' of 'psychose' of geeft het nog een andere naam. Maar hoe je het ook noemt,

W Je woont hier leuk!

F het is zeker een ziekte. Om deze ziekte te genezen wil je hem enigermate begrijpen. Daarom vragen mensen telkens weer:

W De bank is leuk!

F 'Hoe komt het kwaad in de wereld?' Soms vragen ze 'Waarom heeft God het kwaad in ons geschapen?' Alsof iemand anders iets in ons heeft gelegd.

W Hallo!?

F Maar stel je 'bewustzijn' voor. Een staat van Zijn waarin waarin alleen geluk is en een oneindig - letterlijk oneindig - ..

W Da's potverdorie een leuke bank zeg!

F ...vermogen om door middel..
Dat is geen bank dat is een bed.
..om door middel van en vanuit je eigen...

W Oh!

F ..bewustzijn te scheppen.

W Leuk!

F Zoals ik al zei, is denken een van de belangrijkste eigenschappen van bewustzijn. Het denkt en zie: Daar ontstaat iets. Het wil en zie : wat het wil en denkt, is. Dit kan steeds verder worden uitgebreid. Het leven is daarin oneindig. In de schepping is eerst de gedachte. Dan wordt de gedachte een feit, een vorm. In het leven dat niet gevangen zit in de structuur van het ego, het leven dat vrij is, waar het bewustzijn vrijelijk, zonder indamming stroomt, ..

W Leuke stoelen!

F is de gedachte onmiddellijk daad en vorm; Alleen in het menselijk bestaan is de gedachte schijnbaar gescheiden van daad en vormelijkheid.

W Zeg!

F Hoe minder een entiteit...

W Dat zijn me nogal 's twee leuke stoelen zeg, die je daar hebt staan.

F een entiteit zich bewust is, hoe meer gedachte, daad en vorm van elkaar gescheiden lijken. Zelfs zozeer dat, zoals jullie goed weten, de vorm of het verschijnsel totaal los lijkt te staan van de daad en de daad..

W Potverdorie!

F ..los van de gedachte of wil. Er wordt geen verband.... geen verband gelegd tussen deze drie stadia. Hoe ver ze ook in tijd en ruimte van elkaar af lijken te staan;

W Dat zijn geen stoelen dat zijn objecten.

F gedachte en wil,..

W Oh!

F ..handeling,..

W Leuk!

F ..vorm en verschijnsel vormen tezamen een eenheid. In de staat van Zijn , zonder beperkingen, waar het bewustzijn dus niet vast gestructureerd is, wordt de eenheid als een levende werkelijkheid ervaren. Hierin ligt een onbeschrijfelijke verrukking en fascinatie. Het hele universum staat voor je open ..

W Ben je aan het praten Felix?

- F ..om het te verkennen, om jezelf op nieuwe manieren uit te drukken en te ontdekken, om steeds nieuwe werelden en ervaringen vorm te geven. Schepping is een oneindig fascinerende gebeurtenis.
- W Felix!
- F Ja.
- W Ik hoor je praten.
- F Jaaah De jongen van hiernaast staat hier bij me.
Een grenzeloze bekoring die alsmaar doorgaat en alsmaar nieuwe wegen vindt.
- W Oh! Leuk!
- F Nu heb ik een methode ontwikkeld om in een mens God zichzelf weer te laten herinneren.
- W Wat ben je allemaal aan het zeggen tegen de jongen van hiernaast?
- F Eh!? Nuks! Gewoon....
... God zichzelf weer te laten herinneren.
Ik ga hierbij te werk met een mengsel van bier en hash dat ik in een homeopathische verdunning van één op 10 miljoen toedien. Dat zijn twee druppeltjes in een emmer water en drinken maar. En verder...
- W Ik vind wel dat je veel woorden nodig hebt om 'nuks' te zeggen.
- F ... verder heb ik hier een vraag waarmee ik een mens met één klap ...
- W Felix!
- F Ja ik kom.
- W Ik geloof dat ik een beetje dorst heb.
- F ... met één droge klap... tot bij de God in zichzelf kan brengen.
Zodat hij van daaruit kan beginnen leven, snap je
En nu heb ik voor vanavond twee mensen uitgenodigd, twee mannen...
- W Heb je cola?
- F Ja....
Ik ga zo nodig misschien in de loop van de avond de voorstelling nog even onderbreken om hier op terug te komen....
- W cola light!

F Ja. ja. ja. ja. (*Hij rept zich terug naar het huisje, klimt door het raam.*) Zo. Ik ben er.
(*raam dicht*)

Wim!

W Haaah.

F Jij hebt dorst. (*Hij duikt onder het aanrecht. Neemt twee glazen en vult ze met water uit de kraan*)

W Leuke broek.

F Hè!?

W Je broek!

F Wat is er met m'n broek.

W Leuk!

F Oh!

Asjeblief. (*Geeft het glas. Wim neem een slok. Proeft. Het is geen cola*)

Ja die heb ik van van eh... mijn moeder was een sterke vrouw, zij had wat men noemt de broek aan thuis. (*veel te harde lach*)

W Wat drink jij?

F 'n biertje.

W Oh! Leuk.

(*Stilte*)

DRINGGG! (*de bel*)

F Ah! Daar zal je Riemer hebben?

W Kwam er nog iemand?

F (*Trekt de deur open*) Riemer! Fijn dat je d'r bent. Kom binnen. ga zitten. (*Duikt meteen onder het aanrecht, pakt een glas vult het met water*) Wat drink je? (*Deur blijft open. D'r komt niemand binnen.*)

W Was er nog iemand uitgenodigd?

F Ja Riemer.

W (*Kijkt door de openstaande deur*)
Ik dacht dat je mij alleen moest hebben.

F Nee! Nee! Nee!

Nu ja het kan wel dat ik daar niet zo duidelijk in ben geweest, maar ik ga direct proberen alles uit te leggen... Riemer kom d'r in joh.

R Het vriest al boven, zie ik.

F Ja daarom.

R Op vierduizend meter ongeveer.

F Kom binnen dan kunnen we de deur dichtdoen.

R *(Komt binnen)* D'r is daarboven een straalvliegtuigje. En die hebben zo'n witte staart weet je wel, van de uitlaat. En als het koud is worden die staarten langer.

W Leuk.

R Wat drink je?

R Water is goed.

F Ga zitten.

R In de zomer heb je bijna geen staarten.
Wanneer ik mijn arm gestrekt hou en dan zo langs m'n pink naar zo'n staart kijk en als dan die staart langer is dan mijn pink, dan vriest het boven.

F Goed.
Eh! Wim dit is Riemer. Riemer, Wim.

W Hallo! Haaah!

R Hoi.

F Eh....!
Wat ik in m'n hoofd heb is...
Ik ben bezig met een onderzoek. De resultaten daarvan zou ik willen publiceren. Dan krijgen we geld. D'r komen misschien ook lezingen uit. En dan kan ik jullie betalen. Ja?

W Ja.
Ik vind het goed. Maar ik wil misschien wel weten waar dat onderzoek over gaat. Ik bedoel...

F Dat begrijp ik maar voor de resultaten van het onderzoek is het noodzakelijk dat jullie blind blijven, ik bedoel wat betreft de doelstellingen.

W Is het met doelstellingen?
Nee maar ik wil wel weten of het

Kijk, als het nou een onderzoek is naar... naarréh ... iets waar ik ethisch niet achter kan staan ... extra fluor tegen het nationale tandbederf in de lijm van postzegels of zo, dan, dannèh, wil ik daar niet aan meewerken denk ik.

- F Ooooh! Ja. Dat begrijp ik.
Nee het is een puur psychologisch onderzoek. En het gaat over de vorming van persoonlijkheid en dergelijke. Persoonlijheidsstructuur...
- W Nee maar dan vind ik het goed.
Dan doe ik mee. In de zin van ik denk wel dat mijn persoonlijkheid (*Hoest*) interessant is, in de zin van...
- F Mooi! (*Gaat zitten rommelen met een opnameapparaatje*)
- R Het enige wat ik van een postzegel verwacht is dat ie plakt.
- W Nee het gaat 'm mij ook niet om die fluor. Maar voor je het weet doen ze d'r spul tussen tegen agressie of ze gaan je stemgedrag beïnvloeden op die manier. Als je daarover begint na te denken durf je haast geen kaartje meer te versturen.
- R Je wordt altijd beïnvloed. Als mens.
De wind, geuren, het getetter van de buurvrouw...
Voortdurend.
Kan je niks tegen beginnen.
- W Ik maak m'n zegels nat onder de kraan.
- F Jongens ik zou meteen willen doordringen tot de kern van de zaak door met een eenvoudige vraag te beginnen. En ik stel voor dat Wim deze als eerste beantwoordt....
Wim ...(kijkt op z'n papiertje) Wie ben jij?
- W Ik?
- F Ja.
- W Haaah!
Ik ben ... ik ben èh... Ik ben Wim.
En ik Cho!
Mijn lievelingskleur is rose.
Of nee. Blauw!
En ik ben denk ik iemand die houdt van gezelligheid.
Ja.
Dat vind ik heel belangrijk.
- R Ben je het aan het opnemen?
- F Ja, dat is makkelijker dan schrijven. En correcter ook.

- W Mag ik daar nadien een kopietje van?
- F Ja dat kan.
- W *(Tegen Riemer)* Om aan m'n vrienden uit te delen.
- R Als je iets vasthoudt is het niet meer correct.
De werkelijkheid verandert voortdurend. Als je iets vasthoudt is het niet meer werkelijk.
- F Wim, ga door.
- W Ja en ik, kweenie, ik ben denk ik ... vrolijk ben, altijd. Positief, dat vind ik belangrijk. Ik zou het zelf denk ik wel prettig vinden om met iemand als ik samen te werken, te leven, te
. Maar d'r zijn er zo weinig. Ik vind de meeste mensen nogal ontevreden, niet dankbaar. Ze noemen dat dan serieus maar... Ik voel me daardoor bij andere mensen vaak als een kip in een aquarium.....
- F Ja. En komt dat alleen door de andere mensen dat je je zo voelt?
- W *(haalt een zakdoekje boven en begint geluidloos te huilen.)*
- F Wim?
- W *(piept)* Ja?
- F Komt dat alleen door de andere mensen?
- W Ik wil dit eigenlijk niet.
Ik voelde me goed toen ik hier binnenkwam en nu heb ik weer keelpijn.
Wat jullie vragen dat vergt heel veel van me. Ik geraak m'n energie kwijt.
- F Je moet het bekijken als een baan, Wim. Een bijverdienste boven op je uitkering.
- W Ja maar ik ...
- F Wat?
- W Niks, laat maar.
- F Nu goed, we zullen het even laten rusten. Ik zie natuurlijk ook wel dat ... Wil je nog een colaatje...?
- W *(verdrietig)* Dat is geen cola.
- F Nee, dat weet ik, maar dit is ook maar toneel. Dit is een voorstelling waar je in zit Wim.
Mag je niet vergeten.
- W *(verdrietig)* O.K.

F Riemer! Wie ben jij.

W *(Kleintjes)* Geef me nog maar 'n Colaasje dan.

F Hm?

W 'n Colaasje.

R *(terwijl Felix Wims glas weer vult)*
Ik ben tandarts en ik heb een praktijk in....

W Ik heb geen uitkering meer.

F Wat zeg je?

R Ik ben tandarts en ik heb een praktijk in de stad enne op een gegeven moment brachten daar een man binnen.... Een man die getrouwd was met eh... een magere vrouw. Hij had zeven kinderen en een gebit, zo wormstekig als Brusselse kaas....

W Dat mens van de sociale dienst die wilde dat ik mijn bankafschriften binnenbracht. Kopietjes. En dat wilde ik niet. Omdat ze dat niet mogen. Vanwege het bankgeheim. En toen hebben ze me d'r uitgemikt...

(Stilte)

F Cho!

W En omdat ik daardoor mijn huur niet kon betalen heb ik ook m'n kamer moeten opgeven.

F En ... hoe leef je dan nu?

W Gewoon....

R *(Doelend op de opnameapparatuur)* Moet je dat ding niet even afzetten?

W Op straat.

R *(Naar het opnameapparaat toegebogen)*
Die man was altijd als de dood geweest voor tandartsen

F Riemer, wacht even.

W Nee, laat 'm maar.

R ... had altijd z'n pijn bestreden met cognac. Nu, het verdovend vermogen van cognac is beperkt. En hij ging daar alsmaar verder in tot hij d'r op den duur een drankprobleem bij kreeg en radeloos van de kiespijn en de cognac die magere vrouw begon te meppen. Nah, toen brachten z'n zeven kinderen hem bij mij. En.... ze hadden hem in de stoel gedrukt en ik had al wat tangetjes klaargelegd en ik zette m'n boortje aan om even te

proberen giiiiiii, giiii, en toen kreeg hij een hartverlamming en toen stierf hij.

F Sorry Riemer ik heb even niet geluisterd want ik...

R Het staat op de band.

F (*Tegen Wim*) Waar ga jij straks dan naar toe?

W Oh! Ik vind wel ... 'n schuurtje of zo hier in de buurt.

R Dat hele verhaal heeft toen in de kranten gestaan en het gevolg was dat ik geen kip op m'n praktijk kreeg. Wat ik ook bedacht ze kwamen niet meer.

F Ik kan je natuurlijk wel tijdelijk hier onderdak bieden.

W Nee Felix dank je maar dat eh...

R Ik heb nog middagen lang met een grote piepschuimkies op m'n imperiaaltje door de stad getaxied ...

F Waar ik aan zit te denken Wim, sorry Riemer ...

R Ja maar nee da's goed.

F Waar ik aan zit te denken is dat er van enige objectiviteit in het onderzoek geen sprake kan zijn wanneer d'r allerlei factoren van buitenaf de constitutie van het onderwerp in hoge mate beïnvloeden
Kan je je daar iets bij voorstellen?

W Ja. Ja

F Men zal daardoor de resultaten, terecht, als vertekend van de hand wijzen enne ... dat moeten we zien te vermijden. Anders vangen we niks.

R Bij Riemer zit je,
voor een gezond gebitje,
goed.
(*Felix zet onopvallend de opnameapparatuur af*)
(*Tegen Wim*) Dat had ik er op geschreven, op die kies, waarmee ik door de stad ...

W (*Lacherig*) Ik heb gedroomd vannacht. Van een grote kamer waarin.... willen jullie dat ik dat vertel... ?
Nah! D'r was een grote kamer en in het midden stond een stoel, 'n kappersstoel of zoiets, enne daar moest ik in gaan zitten voor een behandeling van ... van... Nah, ik weet niet wat het was maar ik werd er in ieder geval heel gelukkig van. M'n hele familie stond erbij. Zij hadden me daar naartoe gebracht. En toen kwam die arts, zo met rubberen handschoenen en die deed iets met me enne ... en toen zag ik dat mijn familie daar heel treurig van werd, ze begonnen allemaal te snikken en toen begreep ik dat ik dood was....

maar ik werd zo gelukkig van, omdat mijn familie daar zo stond te snikken, snap je.....
Vinden jullie dat gek, dat ik dat vertel.

F Nee, niet gek.

W Maar je hebt er niks aan.

F Jewèèèèl.

...

in de zin van cho! Je weet nooit op voorhand of iets achteraf niet bijzonder
belangwekkend kan blijken.

W Maar nu vind je het raar, dat ik dat ineens vertel.

F Raar.... raar is een groot woord.

W Als ik iets vertel over een stoel en een dokter dan wordt de apparatuur afgezet en hij
vertelt vrijwel precies hetzelfde

F Ik heb het bandje afgezet omdat ik Wacht even. Ik zit nog met jouw sociale situatie....
Als die niet minimaal beantwoordt aan

W Nee je vindt hem gewoon beter en dat durf je niet te zeggen.

F How!
Stop. Stop. Stop. Stop. Stop.

R Moet ik ook ophouden?

F Jongens, laten we gewoon even terug opnieuw beginnen. Ik ...

W O.K. (*Staat recht gaat naar buiten.*)

F Wat doe je nou? (*Bhaff! Deur dicht.*)
(*Tegen Riemer*) Wat heeft ie nou?

R Volgens mij moet je d'r ook een videocamera bijzetten.
Dat je de gezichten ziet.

Riiinnngggg. (*de bel*)
(*Felix doet open*)

W Hi! Heeeeh.

F Wat is er nou?

W Ik ben Wim.

F Ja. O.K. Ga zitten.

W Mag ik nog eh... 'n glas water.

W Je woont hier leuk.

F *(terwijl hij water inschenkt voor Riemer)* Wim, Wie ben jij.

W Ik eh... Ik was dus Wim enne....

R Hij weet het niet meer.

F Nee ik zal het anders vragen. Wie denk jij dat je... Wie wéét jij dat je bent?

W Je bedoelt...

F Ja. Toen ik je de eerste keer tegenkwam. Jij zat te vissen bij het jaaagpad langs het kanaal. Ik kwam er bij staan. Ik vroeg 'Bijten ze?' En jij vertelde me toen....

W Ja dat dat niet de bedoeling was.

F Precies. En verder.

W Dat ik zat te vissen zonder haakje?

F Ja.

(Stilte)

W Oh Ja. Nu, dat heeft in feite hiermee te maken ... Kijk! Het dierenrijk is in wezen een teruggehouden stuk van het mensenrijk.

R Heb je dat ergens gelezen?

W Nee maar ...
Ik denk dat. Dat dat zo is.
Ik voel dat.
...
Is 't weer niet goed?

F Jawel het is heel goed. Vertel verder. Jij gaat vissen.

W Het dierenrijk is dus een teruggehouden stuk van het pla...

F Nee maar Wim, zeg misschien maar meteen: Waar ben jij, door het vissen op uitgekomen?
Wat heb je me toen verteld?

- W Dat ik... dat ik, ja!
Dat ik niet ben wie ik ben!
- F Wie ben je dan.
- W Ik ben de reïncarnatie van ...
- R Hah!
- W (*staat op*) Ik ga een slaappleats zoeken.
- R Oh maar ... zo bedoelde ik het niet. Dit was eerder een lach van erkenning hoor maar
Hah! ... ik erken dit...
- F Wim je kan hier slapen vann...
- W Nee!
Ik voel me niet veilig hier. D'r wordt met me gespeeld. Dat apparaat aan en af. En jouw
gevraag de hele tijd. Zijn reacties daartussendoor....
- F We kennen mekaar niet eens.
- W Het is iets met macht.
.... ik moet mezelf daartegen in bescherming nemen.
- R D'r is nog cola.
- W Nee, ik ga!
- (*Stilte, Wim blijft staan*)
- R Nee maar ik heb dat ook 's gehad, dat ik dacht de reïncarnatie van iemand te zijn, naar
aanleiding van een tandheelkundig verslag dat ik tegenkwam van een onderzoek dat
werd uitgevoerd op de vermeende restanten van het lijk van koning Carlos... (*begint weer te
lachen*)
- W Kijk hij gaat gewoon door.
- R Nee maar toen heb ik dat ook gehad; dat gevoel van: dat ben ik geweest! Dus ik zit niet te
lachen om uit te lachen....
- F Ga gewoon terug zitten joh!
- W Nee maar dit bedoel ik, dit bedoel ik, kijk, wat er nu gebeurt. Ik word hier gewoon
genegeerd. Hij is de interessante. Hij heeft dingen gelezen. Maar wat je voelt, jongetje,
daar kan je niet bij.
- F Ik denk dat je zelf een spelletje speelt.

- W En dat geldt voor jou ook. Ik ben eerlijk. Ik zeg, ik doe wat ik voel.
- F Je zegt dat je gaat en je blijft staan.
- W Zie je wel jullie willen mij hier weg.
(*Wim loop het huisje uit. Laat de deur open staan. Hij loop achter om het huisje heen.*)
- F (*Veert recht, roept door de deuropening*) Wim! (*maar d'r is geen spoor meer van 'm te bekennen. Felix sluit de deur en gaat weer zitten.*)
- R van Ik heb het echt ook's gehad want tussen de kiezen van koning Carlos werden restanten hout gevonden. En toen ik dat las was het alsof er een kwartje van honderd kilo bij me binnenviel maar om dat te begrijpen moet ik eerst nog iets anders vertellen....
- (*Wim staat vanop een afstandje door het raam naar binnen te kijken*)
- bij Kijk in ben getrouwd. Met Anja.
En Anja is een onmogelijk mens. Dik, lelijk, schreeuwerig. Dat is ook waar ik zo op val haar. Haar onmogelijkheid.
(*Felix zet discreet de tape aan*)
Ik heb haar leren kennen tijdens een yoga weekend. Zij werd er door iedereen gehaat. Omdat zij altijd winden liet tijdens de oefeningen.
- (*Wim is ondertussen op de grond gaan zitten in de fond, met z'n rug naar het publiek.*)
- F Had je het nu niet over een tandheerkundig verslag...?
- R Ja. Ja. Ja. Ja.
- zoveel Ik ben toen met Anja getrouwd. Dat ging niet goed. Vanaf het begin al niet. D'r zat woede in haar! En omdat ik de enige was op de wereld waarvan zij het gevoel had dat hij probeerde haar te begrijpen, durfde zij niet tegen me te schreeuwen en zij begon alles binnen te houden. Ook fysiek. Zij werd alsmaar dikker.
- (*Wim begint ineens hartverscheurend te huilen.*)
- Dan ging... M'n praktijk viel stil. Met dat sterfgeval.
- F Riemer... een minuutje.
- R Nee maar, Ik gooi het wel op de band.
- (*Felix verlaat het huisje en gaat troostend bij Wim zitten.*)
... ik begon te knarsen, met m'n tanden.
- F Mo! Mo! Mo! Mo! Mo!

- W Ik heb dit altijd, overal. Dit gevoel van afgewezen te worden.
- F Zo erg was dat nu toch niet.
Ik dacht gewoon te zien dat het 'Spelletje' waarvan jij het gevoel had dat je d'r in betrokken werd, dat dat uit jou kwam. Ik zag je ineens zitten in je eigen spelletje. En daar wilde ik je even op wijzen. Je bewust van maken.
- W Oh! Dus ik ben niet bewust!
Jongen! Jij weet niet eens watje bent, je hebt er niet het flauwste vermoeden van, wat bewustzijn zou kunnen zijn.
Ik weet wat bewustzijn is.
Ik ben zo bewust!
Ik ben mij altijd zo bewust van de situatie waarin ik zit!
Zoals deze ook weer. Zoals ik hier sta. Zoals jij daar zit... met die kruimel Wat is dat?
Wat heb je zitten eten laatst.
- F Rondo's.
- W Ik ben me daar zo bewust van!
En jij, kikker, komt mij vertellen wat bewustzijn is!
- F Ja maar, je moet me nu niet verkeerd verstaan.
Ik kom je toch helemaal niks vertellen.
Ik kom je terug naar binnen halen.
Ik kom je troosten.
- W Hah! Troosten!
Als 't er hier eentje getroost moet worden ...
Jij weet niet eens wie je bent!
- F Laten we het daar binnen verder over hebben?
- W Binnen! Wat weet jij van 'binnen'. Hè! Wat weet jij d'r van?
Jij wil weer naar binnen. Jij wil weer naar binnen. Jij wil altijd kijken hè, wat binnen is.
In je bol ja!
- R Nu om dat geknars enigszins te verdoezelen stak ik tandestokers tussen m'n kiezen, Goeie eikehouten tandenstokers. En ik kreeg me daar toch zo'n merkwaardig gevoel door! Door de smaak van dat eikehout in combinatie in de terreur van die vrouw.
Een tijd later kreeg ik dan dat tandheelkundig verslag van Koning Carlos onder ogen
Die Carlos moet je weten was een verschrikkelijke rotzak, heeft massa's mensen echt een ellendig bestaan bezorgd. En hij stierf toen hij 82 was en griep kreeg. De dokter wilde z'n koorts bestrijden door hem in een laken te wikkelen dat in cognac was gedrenkt. Maar hij rilde zo erg dat dat laken steeds van hem afviel en toen lieten ze een kleermaker komen om hem daarin vast te naaien maar deze stootte de kaars om toen hij z'n draad doorbeet op het einde die koning begon te fikken.
Zij kregen hem geblust met emmers water uit de slotgracht. En hij leefde nog! Nog twee

weken.

hun En in die twee weken zat hij zo op z'n kaken te malen van de pijn dat hij z'n kiezen uit kassen dreigde te knarsen en om dat te voorkomen hebben ze stukken eike... eikehouten stokken daartussen gestoken. En daarvan zijn dan restanten teruggevonden op dat lijk.

Toen ik dat las kwam er een enorm gevoel van herkenning bij me boven. In een slechts langzaam uitdovende flits was ik er van overtuigd dat ik de reïncarnatie van koning Carlos was en dat in Anja al zijn slachtoffers waren teruggekomen...

W Hierbuiten!
Hier beleef je wat binnen is!
Die akelige luchten. Dat lege land, dat ons gek maakt.
Drie kwart van het jaar is het hier grijs.
Wat zeg ik!? Honderd kwart!
Daar klap je van naar binnen!
En binnen moet je 't zelf maar uitzoeken.
Hier zijn we terechtgekomen jongetje.
In zo'n land.
Na weet ik hoeveel levens.
Een land, waar je vanzelf van naar binnen klapt.
En een taal
waarmee je
als een ouwe gans,
die nog op het erf staat
terwijl de anderen al lang zijn vertrokken,
jezelf voortdurend de eenzaamheid in snatert.
Maar jij weet niet waar ik het over heb!
Je bent uit hetzelfde volk geboren.
Je bent in dezelfde bedjes ziek.
Maar je hebt het niet eens door.

F Wim!
Het is hartstikke koud.
Dat heb jij niet eens door.
Je staat te bevriezen man!

W De kou! Nog zoiets waar je van naar binnen klapt.
Weet je, in Marokko, daar troepen ze samen in de schaduw van een boom zoals wij hier samentroepen in een streepje zonlicht.
En Marokkanen, die hebben ook hele andere ideeën over gastvrijheid en bij mekaar binnenwippen en zo.

F Ik ga naar binnen hoor!

W Waarom loop je nou weg?
Is het weer niet interessant wat ik zeg.
Komt het weer niet voldoende uit de kop?
Of heb ik het weer nergens gelezen?

Hè! Kop!
Heb je de koeien wel 's bekeken?
Die hebben een aangepaste natuur.
Die worden naar binnengeklapt geboren.
Wij niet.
Wij worden geboren met de drang de wereld te ontdekken.
Maar wat valt er hier te ontdekken, Felix, in dit kalgevreten land.
Vertel het mij. Wat valt er hier te ontdekken?

F Uzelf!

W Precies!
Hah! Ik vind het zo leuk als mensen me begrijpen.
(Zij komen terug naar binnen)

R *(Tegen Wim)* Ik heb het op de band gezet. Je moet maar 's luisteren.

W O.K. Het is goed.
Ik blijf.
Ik blijf.
Ik zal mij hier vestigen.

R *(Tegen het publiek.)* Nu moet je weten dat wij drieën een soort van broers zijn. Zij weten dat niet meer wij hebben een tijd samen gewoond bij dezelfde vader een metaalarbeider. Dat heeft maar een aantal maanden geduurd want op de fabriek is er toen een staalplaat omgevallen en die vader zat eronder en toen zijn wij allemaal ergens anders terecht gekomen.
Ik was toen twee. Zij waren zes en acht.
Rare mannen hè.
Ik heb dat zelf ook nog maar pas ontdekt.
En toen wilde ik ze 's zien, mijn broers, maar ...
Wim bijvoorbeeld die woonde boven een grote slagerij en ik was zo aan het zoeken naar zijn naam op één van de belletjes toen ik die naam ineens hoorde roepen door één van de slaggers in de slagerij. En ik kijk naar binnen, en ik zie hem daar staan, verschrikkelijk kwaad tussen de biefstukken. Was er weer iets niet naar z'n zin geweest, was hij met vlees beginnen smijten... en ik durfde daar niet meer naar toe.
Ben ik Felix gaan zoeken. Die zat ergens koffie te drinken. Ik d'r op af met een dom praatje over het weer, maar hij begon over de spirituele werkelijkheid achter de regenwolk en de windvlaag, achter alles trouwens, en toen kreeg ik z'n theorie te horen en de proeven waar hij mee bezig was en dat hij mensen aan het zoeken was die ... of ik misschien niet als proefpersoon? Ja! Wilde ik best, kon mij wat schelen, en of ik eventueel nog andere mensen... Nee! Ik kende niemand ver... Of ja! En toen gaf ik hem het adres van Wim....
En zo zijn wij hier terecht gekomen vanavond

Een tweede deel.

F *(Zit hartverscheurend te huilen)*
Zij heeft het uitgemaakt!

W Wie?

F En we pasten zo goed bij elkaar!

W Weet je wat het probleem is met de wereld?

F We hebben zo hard gelachen samen.

W Dat je je d'r niet op thuis kan voelen.

F *(Huult, lacht, huult)*
Zie je, als ik er aan denk begin ik weer te lachen.
Zelfs nu,
nu d'r niks te lachen valt.

(Riemer stopt de brief door de brievenbus in de deur en gaat om het huisje heen om door het raam te kijken of ze 'm vinden. Maar ze reageren er niet op binnen.)

W Ik kom van een andere planeet.

F We hadden alletwee een slechte jeugd gehad.
Daarom waren we zo lacherig.

W De liefde
Als je dat dan eindelijk weer 's voelt voor iemand,
dan merk je toch, dat dat niet van hier is.
gewoon al de grenzeloosheid ervan
snoert je de keel

F En nu heeft ze gezegd dat ze me niet meer wil horen of zien.
Tot zeventien februari!

W Zeventien februari?.

F Ja.

W Dat trek je niet als je door de liefde gebeten bent.

F Het doet zo'n pijn Wim!

W Dat is die grenzeloosheid.
daar dreig je langs alle kanten in te verdwijnen als die niet beantwoord wordt, snap je.

En dan is het de angst daarvoor waarmee je jezelf weer bij mekaar houdt.
Die angst is net zo grenzeloos.
Anders zou je hier niet meer zitten.
Maar het doet wel pijn, ja.

Het doet zo'n pijn.

- W *(Tegen Riemer)* Ga bij dat raam weg!
(Riemer doet teken van 'achter je, in de brievenbus, een brief)
Wèèèg!
Hij heeft rust nodig.
- R Felix is net jarig geweest en ik heb 'm voor zijn verjaardag een nacht bij een meisje laten
zij doorbrengen en ik had tegen dat meisje gezegd dat ze tegen Felix niet mocht zeggen dat
door mij gestuurd was, maar ik had dat niet mogen doen denk ik.
- F We hebben maar één nacht samen doorgebracht.
En niet eens gevreeën.
Alleen gelachen.
- W Allemaal kinderverdriet jongen!
- F En 's morgens heeft ze het uitgemaakt.
En toen wilde ik haar ineens de kop inslaan....
- W Babywoede! Dat is dat spul waar passie moorden van gemaakt worden.
- F Ik weet niet wie ik was als baby.
M'n ouders zijn omgekomen toen ik twee was.
En niemand van de familie wilde toen nog iets met me te maken hebben.
Ik weet dus niet waar ik vandaan kom.
- W Van een andere planeet.
- F Misschien ben ik wel een Rus
in plaats van een Noord Hollander.
Met zo'n kop als de mijne kan je toch makkelijk in de taiga rondlopen zonder dat het
opvalt.
- W Nou ja, een Rus.
in de liefde zijn we allemaal mensen,
Je wordt toch weer nul.
Of je nou een Rus bent of een Portugees op hotel in Den Helder.
Je verdwijnt gewoon weer in een ander mensenwezen.
Zoals je dat met je moeder ook hebt gedaan.
En als je moeder zich dan weer met haar eigen gaat sores bemoeien nog voor je was
ingeslapen, dan werd je gek.
En als ze vervolgens nooit meer terug kwam,
dan zal je je hele leven gek blijven worden mannetje,

telkens als iemand je verlaat.

(Riemer is voorlangs op het bed half mee in het huisje komen te zitten.)

F Ik kan niks meer.
Niet meer werken,
niet meer eten.

W Ken ik, ja.
Heb ik m'n hele leven al.

F Wat moet ik nu doen?

R Is dat niet een brief die ik daar zie oplichten?

W Waar zie jij een brief oplichten.

R Achter je. In de brievenbus.

F *(springt naar de brief)* Vast van mijn meisje.
(Is zo over z'n toeren dat hij de brief finaal aan flarden scheurt, de andere twee zitten daar uitdrukingsloos naar te kijken. Als hij klaar is en de brief tot snippers aan z'n voeten ligt is het even stil.)
Ik ben, geloof ik, een beetje opgewonden!

W Was het wel een brief voor jou?

R Ja die was voor hem.

W Wat weet jij daar nou van!?

R Hij woont hier toch!

W Oh! En ik niet dan!?

R Za'k 'm plakken?

F *(Met een snipper in z'n hand)*
Hier schrijft ze 'het'
...
Zou ze daar 'neuken' mee bedoelen?

W Riemer zal 'm plakken.

F *(tegen Wim)* Wat zou ze daar anders mee bedoelen?
(Tegen Riemer) Weet jij het?

W Je kan als mens niks weten,
weet je dat?

Je kan dingen bedenken,
naar aanleiding van ...
wat je tegenkomt.
Maar wéten!

F Ze wil met me neuken.
En terecht!

W Een paar maanden terug bijvoorbeeld,
Ik liep door de duinen.
En ik trapte in ...
in èh...
uitwerpselen!
Menselijke uitwerpselen.
Kon ook van een grote hond geweest zijn.
Maar d'r lagen papertjes bij.
Transactiebonnen van de giromaat.
En een grote hond met een pasje...
...
En ik dacht
wat ligt daar nou?
In de zin van : Zijn dat de restanten van een door geliefden in feeststemming genuttigde
maaltijd,
de dag nadien door het meisje hier achtergelaten
Of was het gewoon ooit een kouwe hap,
morrend naar binnengewerkt door een dronken dokwerker?
Zie je,
Kan je niet weten.
Maar het is er wel!
Want ik kan het bedenken.

R Zo! Kijk 's aan.
(Legt de brief op bed en loopt onmiddellijk voorlangs door het huisje op het publiek af.)
Ik heb nog altijd niet durven zeggen dat wij broers zijn.
Ik heb het hen nooit gezegd.
Want ...
wat wij hier proberen spelen vanavond is eigenlijk een herinnering van mij.
En ik begreep niet wat er aan de hand was maar wij bleven bij elkaar komen na die eerste
avond.
Wim was al direct bij Felix blijven wonen.
En ik wilde daar ook altijd zijn.
Ik weet niet waarom, want het was daar niet gezellig met Wim de hele tijd.

W Wat staat er in.

(Riemer draait zich om en gaat met het publiek mee naar het huisje staan kijken)

- F Wil je alstublieft een lezing komen geven.
We betalen je.
Véél!
meisje.
D'r zit een gat in!
Oh! (*Legt de snipper in het gat*)
Hét meisje.
- W Maar dat vind ik leuk voor je
eh ... Felix.
Dan heb je in één klap alles,
werk, een vrouw,
- F Zie je wel het is een hét meisje.
Ik ga haar een 'lezing' geven.
- W En ik heb in één klap weer helemaal niks,
begrijp je?
- En zo gaat het altijd!
Kom ik ergens,
waar ik nog nooit geweest ben,
En iedereen om me heen krijgt spontaan succes.
En dat is in wezen mijn succes.
Ik herken het!
Alleen, ik kan het niet hebben.
Omdat ik ...
Omdat ik zo slecht in mekaar zit.
Ik had een pedofiel als voogd namelijk.
En ik zit zo vast vanbinnen.
Zo verschrikkelijk vast.
- F Ik ga die lezing geven!
Ik ga dat geld vangen.
En dat meisje.
En dan kom ik terug
En dan gaan we gelukkig worden
O.K.?
Daar gaan we ons gewoon keihard op toelleggen.
Allemaal!
- W Zie, je ziet mij niet.
Jij ziet mij niet.
Ik ben hier ook helemaal niet!
Ik zit met m'n gevoel ineens in 1958,
in de stationsrestaurant van het CS in Alkmaar,
die pedofiel is me net komen ophalen,
Ik ben acht.

- Hij zet een colaatje voor me neer,
en dat doet ie zo smerig....
- R Za'k een plaatje opzetten?
- W En dat zie jij niet,
dat weet jij niet,
Jij zit maar met die lezing in je kop.
- F Ja, want die is belangrijk.
- R Zeg, za'k een plaatje opzetten?
- W Jij bent alleen maar met je eigen vette zelf bezig.
- F En jij dan!?
- W Dat is niet waar!
Dat is niet waar!
- F D'r uit!
Wim je moet effe weg!
Ik moet m'n lezing voorbereiden.
- W *(Hysterisch)* Nee!
Dat kan je niet doen.
Felix, je kan met d'r nu niet uitzetten.
- F Oh nee!?! *(werkt hem de deur uit)*
- W *(blijft als een vuilniszak op z'n hurken tegen het geveltje voor zich uit zitten snikken en huilen en jammeren.)*
Dit mag je niet doen!
Dit mag jij niet doen!
- F *(Ondertussen staat binnenin het huisje Felix met geknakte kop in een hoekje, keihard tekst te rammen)*
Laten we eerst 's een aantal kenmerkende eigenschappen van bewustzijn bekijken
- W Dit mag niemand met me doen.
- R Ik zal een plaatje opzetten.
(Dat stuk uit Songs from a Secret Garden, met z'n hand aan de volumeknop, eerst gewoon maar dan tegen de ruzie in naar harder)
- W Dit mag ik niet met me laten gebeuren.

(Hij staat daar te huilen, helemaal verloren en alleen dan komt hij weer wat tot zichzelf, staat recht, loopt een paar passen verdwaasd de wei in. Kijkt rond; wordt dan ineens verschrikkelijk woedend en gaat met een aanloopje op het huisje lopen inbeuken, gewoon BHAFF! met z'n schouder tegen die wandjes)

Ik ben niet alleen met *(BHAFF!)* mezelf bezig!

R *(staat ondertussen te dansen op de muziek en met pretlichtjes tegen het publiek te fluisteren)*
Dat zijn mijn broers!

W Ik ben niet *(BHAFF!)* alleen met mezelf bezig!

(Felix heeft de hele tijd z'n toespraak lopen memoriseren, het gebonk van Wim stoort hem, hij zet de deur open, Wim stormt binnen en valt languit op het bed. Felix zit achterin op de box nog steeds te memoriseren en Riemer vooraan roept :)

R Zo zou het leven moeten zijn, vin' je niet?

*(Dan de muziek keihard en Riemer die vooraan helemaal uit de bol gaat.
Als de muziek gedaan is, horen we meteen Felix achterin, op heldere fluistertoon.)*

F Hoe je het ook noemt, het is zeker een ziekte. Om deze ziekte te genezen wil je hem enigermate begrijpen. ...

W Ik ben geen acht jaar.
Nooit geweest!
En ik wil het ook nooit worden.

Ik ben Wim.
Grote Wim.
En mijn verschrikkelijke geheim is
....

F Soms vragen ze 'Waarom heeft God het kwaad in ons geschapen?' Alsof iemand anders iets in ons heeft gelegd.

W **DAT IK EEN VROUW BEN!**
KIJK MAAR!
(En hij laat z'n broek zakken en dan blijkt z'n hemd een jurk te zijn met een ceintuurtje en zo)
(Niemand ziet hem.)
(Dan stapt hij op Riemer toe en gaat voor hem staan.)
Dit ben ik,
Kijk maar!

R Zoals die man eh Wim,
die elke dag kwam zuipen en huilen.

...
kwam die op de dijk zitten,
met een grote fles bier en een doos tissues.
En terwijl het bier in de fles slonk
veranderden de tissues uit de doos
allemaal
in een snotterige prop
links naast 'm in het gras.
Een reusachtig nest
gebroken eieren
van wie weet welk beest.
En ondertussen huilde hij!
Met z'n ogen helemaal dicht
en z'n mond helemaal open.
En z'n gesnik weergalmde over de baai.
Een uiterst magere man was het
De zee was kalm.
En het vroom.

W Oh ja, maar nee, ik zeg ook altijd dat eh, zo'n vaart loopt het niet hoor, denk ik, in
verband met je koffie?
(loopt meteen door naar het huisje, klopt op de deur)
Riemer wil koffie.

F *(zit nog steeds dingetjes te kriebelen op zijn papieren.)*
Het is open.

W *(komt binnen)* Ik zei dat Riemer koffie wil.

F Ik zal zo effe pakken.
Dit nog even afmaken en danne...
Hoe laat is het al.

W Kwart voor zeven.

F Oe, moe'k zo dadelijk door.

W Felix, moet je 's even luisteren,
Ik ben daarnet, geloof ik ergens doorheen geweest.
ik ben een aantal grote oude gevoelens tegengekomen en daar zou ik samen met jou 's
naar willen kijken denk ik.

F Ik moet naar m'n lezing.

(even een korte pauze, dat je kan denken 'Kut! die twee gaan weer losbarsten. Dat had hij niet

moeten zeggen.' Dan heel redelijk en zacht)

- W Ja maar niet nu.
's 'n keertje.
...
- R (*komt binnen, gaat een boterham smeren.*)
Hoe is het met jou?
- F ...
Gewoon.
Ik ben alleen ...
Opgewonden hè, hèhèhè,hè.
- W Ja.
...
Doe het maar goed, straks, je lezing.
Ik zal aan je denken.
- F Oh! Maar daar zit ik niet zo mee in.
- W Wat is er dan?
- R Weet jij wel waar je moet zijn?
Want dat stond niet in die brief hè
- W Mag ik 's een stukje.
- F Nee maar dat weet ik wel.
Da's in Amsterdam.
- W Ik denk dat ie het héél goed gaat doen.
- F Wat is dit eigenlijk?
- W Wat?
- F Dit.
- W Waar.
- F Wat er in die tas zit.
- W Wat?
Oh dat!
- F Ja.
- W Oh

- F Wat is dat?
- W Dat is ... Da's 't filmpje van mijn leven. Dat heeft mijn moeder voor mij laten maken bij een medium, toen ik nul was.
- F En wat is dat dan?
- W Gewoon. Daar staat uw leven op.
- F Helemaal?
- W Ja.
- F Dus jij weet al wat er met jou gaat gebeuren vanaf nu?
- W Jaaa....
- F Mag ik 's kijken?
- W Jaaa, ja, kijk jij maar 's.

(Ze projecteren hem)

- F Wat een lange aanloopstrook!
...
Of staat er gewoon niks op!?
- W Jawel, 't staat v\l maar je ziet dat niet. Zo'n film die toont alleen wat je hebben kan; waar je aan toe bent; wat je mag weten.
Als er jou iets ergs zou overkomen dat je nodig hebt voor je ontwikkeling... dat je wordt overvallen door twaalf moordenaars of zo, dan kan je dat daar niet op zien want dan zou je bang worden en dan kan het niet meer gebeuren enne...
Ik zie niks op de mijne,
ik kan dus niet zo veel hebben blijkbaar.
Of ik mag niks weten

(film stopt, flep, flep, flep)

- F Was dat alles?
- W Ja.
Da's maar een kort filmpje.
- R ... En dan kwam ik later in een ouwe krant ...
Ik was net de kattenbak aan het verschonen.
Ja dat heb ik nog niet verteld maar we hebben een kat thuis, Anja en ik.
... een ouwe krant een foto tegen van een vrouw.
Een oud meisje eigenlijk, 'n beetje dikkig....

En die vrouw die was op het jaagpad langs het kanaal van d'r fiets gerukt en later naakt en vreselijk toegetakeld teruggevonden door een eierboer die daar liep te joggen. De foto was genomen op het moment dat het nog goed met 'r ging en zij droeg daarop volgens het onderschrift de jurk die ze aanhad toen ze van die fiets werd gerukt.

Een jurk die nooit is teruggevonden,

Maar ik erkende hem....

Het was de jurk die Wim aanhad de hele tijd.

Hij had in een opwelling een meisje doodgemaakt.

Dat had hij!

Ja.

....

Die moord is nooit opgehelderd.

Een derde deel

*Felix zit in het huisje op de stoel naast de bank.
Op de bank ligt een frommel deken. Hij is alleen.*

F *(Lichtjes beschonken en lacherig maar heel stilletjes want het is nacht en iedereen slaapt, van bij z'n kathedr)*

De mens

valt

gedurende zijn leven

dwars door zijn lichaam

bij zichzelf naar binnen.

(schamper lachje)

Dat heb ik nu na uren mijmeren bij mekaar verzonnen.

En het slaat nergens op.

Tenzij ik het in een context plaats

die ik tot twaalf, of misschien wel vierentwintig boekdelen zou kunnen uitbreiden

Maar daartegenover staat weer het verpletterende besef

dat hoe meer je beweert

hoe minder je bedoelt

dus

Ik zit hier.

Alles wat ik zeg of denk is stom.

En verder gebeurt er niks.

Soms is het alleen maar wachten op...

op een begeerte,

een goesting,

domme trek in iets.

Patatje mét of zo.

En als dat dan gebeurt ontroert me dat dermate

dat een mist van tranen mijn dorre blik doet glanzen.

Ah! Mijn futloze wezen! Het hunkert weer wat.

Ik ben zo oud als de geschiedenis.

Stelt verder niks voor maar ik voel het wel.

Dat ik na eeuwen

na, door God mag weten hoeveel levens en lichamen heen te zijn gevallen,

eindelijk hier aankom,

in deze belachelijke figuur,

en dan te beseffen,

misschien wel voor het eerst sinds de schepping

Dit ben ik.

Ik!

IK.

W (van onder de frommel deken)
Hoe laat is het?

F Oh 'k weet niet
kwart na vijf of zo.

W Kan je wat rustiger aan doen?

(Stilte)

F (rustiger)
Ik.
's een merkwaardig woordje.
Komt altijd terug.
Ik.
Zie je! Daar heb je alleen jezelf mee.
Alle andere woorden, banaan, condoom, kleefstrookje,
duiden op wat mij omringd.
Op dingen waar ik alleen maar tegenaan kan zitten kijken.
waar ik niet binnenin kan.
Alleen met het woordje ik
raak je,
als met een toverstafje,
Ping!
even
iets dat alleen maar binnen is.
Waar ik niet tegenaan kan zitten kijken
terwijl al het andere er wel tegenaan kijkt.

W Kwart voor vijf!

F 'k Weet niet.

W Waar heb je dan al die tijd gezeten?

F Hier.

(Stilte)

W Dat is niet waar!

(Stilte)

F Wim, ik heb opgeruimd gisteren,
d'r was eten
...
En het was niet eens mijn beurt.

W Ik was ziek!

- F Gisteravond zat ik
- W Griep!
- F en dat weet jij,
met een lezing in Amsterdam.
- W Ik heb hier alleen gezeten!
- F En 't ging niet goed!
- W Ik heb hier gisteren heel de avond alleen gezeten.
- F Ik kon niet uit mijn woorden komen.
- W Naar die muur zitten kijken!
- F Ik ben aan het praten Wim!
- W En naar m'n knieën!
Heb ik ook zitten kijken.
Een hele avond. Komt er iemand? Komt er niemand?
- F Ik was iets aan het zeggen.
- W Weet je wat dat betekend?
Voor iemand met mijn bagage
- F Wim wanneer ga jij je ooit 's leren te verdiepen in iemand anders?
Je wil altijd maar dat iedereen met jou bezig is. En zelf ben je nooit met iemand anders bezig.
- W Jij weet niet wat leegte is.
- F Het is altijd IK! IK! IK! IK!
- W Jij hebt je congressen, je lezingen
- F Wim,
- W publicaties.
- F Ik kon gisteren niet uit mijn woorden komen Wim omdat ik met jou in m'n hoofd zat.
- W En waar ben ik voor op de wereld gezet!?
- F Wim, dit zou een oefening kunnen zijn.
Nu naar mij luisteren, dat zou een goeie oefening kunnen zijn.

- W Om naar m'n knieën te kijken!
- F Je zou mij nu kunnen gebruiken als een soort oefenfiguur.
Om je te leren verdiepen in een ander mens.
- W Moet ik dan naar jou gaan zitten luisteren
Hoe iedereen je kwam feliciteren achteraf,
met je gevoelige natuur en je sprankelende geest.
En hoe de kreeft was nadien.
- F D'r was geen kreeft.
- W De boterhammen dan.
- F Jij hebt altijd van die voorstellingen die kant nog wal raken.
- W Ziejewel, Wim is knetter.
- F Dat heb ik toch niet gezegd Wim.
- W Jou zouden ze moeten opsluiten.
Met al je ideeën over de innerlijke leegte en de eenzaamheid van de mens op het einde
van de twintigste eeuw.
En je weet niet eens wat het is!
- F Ik zeg niks meer.
- W Ik weet wat het is.
Ik heb hier gezeten gisteravond.
Heel de lange avond lang.
- F Ik ga vanaf nu niks meer zeggen O.K.?
- W Maar aan mij vragen ze niks.
Leugenaar!
- F *(fluistert)* luisteren Wim.
- W Dief!
- F *(fluistert)* Het enige dat je moet doen is luisteren naar iemand anders.
- W Naar jou zeker.
- F Maakt niet uit wie.
- W En dan door het aanhoren van jou successen d'r nog 's flink met de neus ingedrukt te
worden hoe weinig ik zelf te betekenen heb.

F Nee, nee want dan ben je weer niet aan het luisteren, dan ben je weer alleen met jezelf....

B E N G ! (*Een kerkklok, loeihard*)

W Voilà!
Nu is't halfzes.

(*Stilte*)

F Ik heb bloemen voor je meegebracht.

W Wat zeg je?

F Ik heb bloemen voor je meegebracht.

(*Stilte*)

W Waar heb jij midden in de nacht bloemen gevonden?

F Doet dat er toe?

W Je hebt ze niet voor me meegebracht.
Je hebt ze gewoon gekregen na de lezing. Omdat die zo helder was, subtiel, normverleggend....

F En als dat nu zo zou zijn Wim,
wat niet het geval is
Maar als dat nu zo

W Dan begrijp jij niks van vrouwen.

F Maar de essentie zit 'm toch in het feit dat ik ze gééft.
ik gééft ze.
gé-ven.
Ja!?

W En als ik ze aanvaard, wat gebeurt er dan concreet?
Net hetzelfde als wanneer je ze niet gegeven zou hebben.
Want wat kan ik er anders mee doen dan ze ook hier in een vaas zetten. En dan kan jij d'r net zo van genieten als wanneer je ze niet gegeven zou hebben. Je bent niks kwijt. Dus heb je niks gegeven. Ja weet je wat je gegeven hebt? Mij weer het gevoel dat ik een zielepietje ben. Maar geen idioot. Wat denk je wel! Dat ik me hier ook nog 's ga lopen gelukkig maken om bloemen die je niet eens voor me bent gaan kopen.

F Ik zei: Wat niet het geval is, Wim.

W Weet je waar jij nooit aan denkt!

- Wat jij altijd, altijd, altijd vergeet?
- F Dat je een vrouw bent.
- W Nee... Ja ook maar...
- F Dat vergeet ik niet Wim.
Maar ik heb het aanvaard. Ik beschouw het als normaal, ja. Ik heb het daar niet meer over.
- W Maar je vergeet dat ik geen kinderen kan krijgen.
En wat dat betekent voor een vrouw.
- F Cho Wim.
- W Ja!
- F Je vindt altijd weer iets anders dat ik niet goed doe.
- W Ja!
Maar jij kan dat ook niet beseffen.
Jij kan dat niet voelen.
Wat dat is.
Mensenwezens die op aarde zouden willen komen en die mij daarvoor hebben uitgekozen.
Mama, mama.
Ik hoor ze roepen.
Terwijl ik naar m'n knieën zit te kijken.
Mama, mama.
'Ja kindjes ik weet het!'
Maar mama zit fout in mekaar.
D'r zit geen doorgang in, naar de aarde toe.
Mama zit verstopt. En daardoor brengt mama d'r niks van terecht. Van heel haar leven niet.
Mama had een begenadigd houthakker kunnen worden,
en een soliste in een groot orkest, ik voel dat, dat had ik kunnen worden. Een magistraat ook. Als ik op televisie een magistraat bezig hoor dan voel ik, dat ben ik ook.
Maar het komt er allemaal niet uit.
Het zit te dringen! Maar 't kan d'r niet uit.
Want mama heeft een baard.
En aan die baard geef jij bloemen.
- F Dat is niet waar.
Ik weet niet eens dat je een baard hebt.
Ik zie dat niet meer.
- W Precies!
Jij ziet mij niet.

- F Maar ik ken jou wel. Misschien wel beter dan wie dan ook.
- W Als dat zo was zou je me geen bloemen geven die je zelf hebt gekregen.
- F Ik ben ze gaan kopen!
- W Waar ga jij midden in de nacht bloemen kopen.
- F D'r kwam iemand langs met bloemen.
Een Indiër.
- W Het spijt me maar ik kan je niet meer geloven.
- F Ik zag die man, ik moest aan jou denken.
- W Je verzint het! Net als al het andere dat je me hebt wijsgemaakt.
Je wil alleen mijn wijsheid stelen, de schamele vruchten van wat ik heb doorgemaakt, om
d'r op een ander mee te gaan...
- F W H I M ! ! ! !
- W Jaja! De waarheid kwetst.
- F Stoppen! Kappen! Ophouden!
- W Kijk jezelf nu 's te keer gaan.
- F Luisteren Wim
Ik wil dat je voor één keer 's luistert.
- W Als je zo staat te schreeuwen dat is toch teken dat er iets niet in de haak is.
- F Luisteren!
Naar wat ik te zeggen heb.
Naar wat ik bedoel.
- W En wat ik bedoel dat doet er waarschijnlijk weer niet toe.
- F D'r kwam een Indiër binnen.
Bloemen voor je geliefde!
Iedereen keek gegeneerd van hem weg.
- W Ik heb nooit wat te zeggen.
- F Hij had een sjaal om z'n kop gebonden
als een strik om een paasei
vanwege z'n oren,
tegen de kou.

W Ja ik heb wel wat te zeggen. D'r komt regelmatig tekst uit m'n hoofd.

F En ik moest aan jou denken Wim.

W Maar het betekent nooit wat.
Voor de wereld.

F Wim!

W Onzin over kinderen en een baard.

F Deze prachtige mens.
Deze dappere vrouw.

W Ik ben knettergek Felix, wat zeg je nou!

F Die helemaal alleen in zichzelf opgesloten zit te strijden.
En blijft strijden!

W Ik ben niet zo dapper.

F Oh jawel.

W Ik trek het vaak niet.

F Voor deze grote mens koop ik bloemen
Dat dacht ik.

W Dacht je dat?

F Ja.

(Stilte) (Wim snuit z'n neus)

W En het ging niet goed met je lezing?

F Niet zo goed.

W Omdat je met mij in je hoofd zat.

F mmmm.

W Ik weet niet of ik dat zo maar mag vragen maar...
Waar zat je dan precies aan te denken tijdens de lezing?

F Gewoon
En toen moest ik ineens aan jou denken.
Hoe je daar zat.

bij een lampje.
naar je knieën te kijken.
En al die andere Wimmen die overal bij een lampje naar hun knieën zitten kijken.
Talrijk zijn ze,
als de sterren.
En ik sta hier te praten
En als ik nu de wereld waarop ik sta te praten wegdenk,
dan heb ik om mij heen,
alleen maar uitspansel.
Bij elke ster zit iemand naar z'n knieën te kijken.
Hetgeen ik zeg
zal hem pas over duizenden jaren bereiken
en tegen dan, door de lange reis, onverstaaanbaar zijn geworden.
Dat dacht ik.

W Ik heb een voetbad genomen gisteravond

R Jongens! Jongens! Moet je horen. Ik las daarnet in een oud wetenschappelijk tijdschrift
dat de Amerikanen vlak na de oorlog van maart tot december '47 geheime proefnemingen
hebben gedaan op een plekje dat Ypsilanti heet, in de staat New York. Ze waren daar aan
het zoeken naar een manier om een mens zijn leven en zijn karakter en alles te
veranderen door hem of iemand anders terug te sturen naar een vorig leven. Bedoeling was
om in geval van oorlog de vijand vanuit zijn vorig leven aan te pakken. En toen hebben ze
daar een machine gebouwd waarmee ze mensen konden wegflitsen naar, dacht men, een
andere plek in de tijd en op de wereld. En ze hebben dat toen drie keer geprobeerd, met drie
vrijwilligers, mannen uit de buurt daar die geen werk hadden. Ze zijn daar toen mee
moeten ophouden omdat ze niemand konden terugflitsen. En van die drie is er sindsdien
niks meer gehoord. Niemand weet wat daar mee gebeurd is of waar die zitten.
En nu heb ik hier een foto van die mannen ... Daar moet je nu 's naar kijken.

F Dat zijn wij!

R Ja.

W Mag ik 's kijken.

Zie je! Dat is het! Dat is het waar ik al heel m'n leven tegenaan bots.
Ik kom helemaal niet vaan een andere planeet.

F En weet je wat ik al heel m'n leven heb...
als ik er van uitga dat ik niet besta.
wordt het leven draaglijk.
die stemming overvalt mij heel dikwijls.

W Jongens, dat is het! Ik ben gewoon een man van Ypsilanti. Ik ga schadevergoeding eisen,
van de Amerikaanse overheid, voor ons alledrie...
Hebben we papier dan zal ik 's een brief schrijven zie...

R Maar het is niet waar.

- W Wat?
- R Het is niet waar. Het was verzonnen. Het was een apenverhaaltje. Omdat het zomer was. Verzonnen door een journalist uit Ypsilanti die een operatie moest laten doen die hij niet kon betalen.
- F 't Is niet waar?
- R Nee. Ze hebben ontdekt dat hij dat bewijsmateriaal zelf had gemaakt.
- W En hoe zijn ze dan aan onze foto gekomen?
- R Daar zijn ze niet aangekomen dat is gewoon onze foto. Dat is die foto die we een paar weken geleden gemaakt hebben in de tuin, met de zelfontspanner....
- W Aaa de zelfontspanner.
- R Ik vertel gewoon een verhaal en ik laat daarbij een prentje zien dat er niks mee te maken heeft.
- W En waarom vertel jij ons een verhaal en laat daarbij een prentje zien dat er niks mee te maken heeft?
eh!
Waarom doe jij dat?
- R Gewoon.
Dan kan je 's zien hoe gauw je bereid bent in iets te geloven, een uitleg. En hoe ondertussen alles altijd maar verder gaat. Welk theorieetje d'r ook opplakt.
- F Ja maar dat gebeurt wel vaker hoor.
Mensen wiens foto op een plek terecht komt dat je zegt Hèèèè!
Ik zou ze de kost niet willen geven.
- W *(In de loop van het verhaal geraakt Wim geïsoleerd in een lichtje, zit hij nog helemaal alleen te vertellen.)*
Dat mag je niet zeggen! Mag je niet zeggen!
Da's een héél smerig zinnetje.
Want elke keer als iemand dat zegt
dan geeft hij uitdrukking
aan iets waar hij verschrikkelijk bang voor is
en wat hem makkelijk kan overkomen
wat hij dus zeker niet wil voeden.
'De kost geven'
Als ik bijvoorbeeld zeg:
Ik zou ze de kost niet willen geven,
eh ...

'de mensen die elke morgen wakker worden
met een erectie en een kater
op een plek waar verder niemand is.'
Dan trek ik, door dat te zeggen
met mijn angst voor een dergelijke lotsbestemming
een deuk in m'n ziel
En 's nachts,
in de diepste slaap...
wanneer de ziel zich herstelt,
en al die deuken en kreukels er weer uitdrukt,
dan droom ik,
dat ik inderdaad
de hele dag hebt staan koken,
een lichtverteerbare vleespap heb ik voor ze gemaakt,
met brood.
En dan sta ik daar met een koksmuts op,
achter een schragentafel, waarop een reusachtige aluminium pan
onder een groot bord waarop staat:
'De mensen die elke morgen wakker worden
met een kater en een erectie
op een plek waar verder niemand is.'
En voor me staat een lange rij sukkels
sommigen sjiek gekleed
tot voorbij de horizon staan ze aan te schuiven
Uren moet ik scheppen
in de brandende zon.
De schragentafel strekt zich uit van Oost naar West.
Waar ze begint of eindigt valt niet te zien.
Om de twee meter staat er iemand te scheppen.
dat zijn al de mensen die zich die dag ook hebben versproken.
Op grote borden boven hun hoofden staan hun angsten.
En daar sta je dan tussen 's nachts.
Elke keer als je dat zegt.
En dat is niet leuk hoor.

.....

- R En toen op een ochtend, eh Felix...
- F Wat?
- R Was het zo ver.
- F Ja, ja.
- R Het was een maand of zo later,
Jullie hadden niet eens ruzie gehad.
- F Nee.

R Het regende buiten.
 Grauw was het licht.
 Je kon geen vogel horen fluiten
 Alle bloemen waren dicht
 De kraan drupte, het theewater zong,
 'k probeerde een kruiswoordraadsel op te lossen,
 met de smaak van de nacht nog op m'n tong,
 maar ...
 't ging niet.
 En ergens in de verte,
 terwijl ik een ander woord zocht voor 'stom'
 stond een koe heftig te loeien.
 Ik weet ook niet waarom.
 Ik kon niks meer denken
 niks meer zeggen
 niks meer doen,
 alleen de barsten in de tegels zag ik zitten

(Zien we Wim hangen.)

F Wim!
 Dit is maar een voorstelling waar je in zit.
 Dit is toneel.
 Mag je niet vergeten.

D O E K

(regieaanwijzing)

Zal ik 's wat zeggen?

Ik ben het grootste stuk onbenul dat er op aarde rondloopt.

Vraag me niet waarom.

**Ik heb een biertje uitgeschonken en de zon heeft net geschenen dusss...
laten we het prettig houden.**

Op maandag staat er altijd iets over wetenschap in de krant.

Hi!

Daar moeten we het nu ook niet over hebben.

Ik kan natuurlijk wel vertellen....

Ik kan wel vertellen over het leven.

Ik heb ooit 's familie gehad....

Een aantal maanden.

En er is ook een moeder geweest uiteraard en een vader die deze bevruchtte maar dat verhaal is te dol voor woorden. Het is me trouwens pas op latere leeftijd ter oren gekomen.

Wat weet ik van het leven?

Niks!

Ze hebben me niks geleerd.

Ze hebben geleerd me te gedragen, ja. Dat kan ik. Me gedragen.

Maar ten koste waarvan! Wat ik daarvoor allemaal niet heb moeten binnenhouden!

Madame Germaine!

Bij haar was ik terecht gekomen. Belachelijk. Een arendsei in een koekoeksnest.

Zij was adviseuse aan het hof. Ongetrouwd. Ik was twee en nog niet begonnen met herinneren. Hoewel zich toch al beelden hadden vastgezet. Maar die kwamen veel later weer boven. Toen ik dertig was of zo.

Je zal mij niet horen zeggen dat het een slechte vrouw was, Germaine.

Zij was sterk, katholiek, misschien zelfs lief, op haar manier, maar toch een beetje dorretjes in wezen. Ze heeft mij niet opgevoed, zij heeft mij advies verstrekt betreffende het leven. Zij was een soort instructieboekje zoals je dat bij een auto krijgt. Je kan d'r in vinden waar de knipperlichten zitten maar als er werkelijk iets aan de hand is dan sta je daar. Zij kwam uit een boerenfamilie, een gezin waarin alles pragmatisch werd bekeken en opgelost. Enige dochter. Er waren nog vier jongens. Ook allemaal goed terecht gekomen. Je hebt van die mensen, die worden in groep met een stuk harnas geboren. Je kan niks van ze leren. Geen groter sukkel dan zij die geloven dat ze alles onder controle hebben. Om dat te kunnen moet je voor veel de ogen sluiten.

Protocol! Daar was Germaine goed in. Het was haar vak. Alles was altijd lang op voorhand tot in de puntjes geregeld. En zij presenteerde dat zo dat het niet beklemmend was, dat je d'r inderdaad een gevoel van geborgenheid door kreeg. Ik liep gekleed in de beste kleren, het voedsel dat me werd voorgeschoteld was m'n hele jeugd lang voortreffelijk, ik ging naar de beste kostscholen.... Haha! Wat moet je je daar bij voorstellen, bij 'de beste kostscholen'. Een kostschool is niet best. Nooit niet. Toch geloofde je dat als kind. Op een toon waarmee een gelukzak wordt gefeliciteerd kreeg je een aantal keren te horen dat je naar de beste kostschool ging en dan vergat je dat je daar meestal verdrietig was; dat je je eenzaam voelde, verlaten. Ik werd altijd een soort van fier als ze over de beste kostschool begon. Dat was ook de bedoeling. Als niemand zeurt is alles in orde.

Maar d'r was niks in orde. Alles zat zo verwrongen!

Zij wist het! Zij wist wie ik was. Ben. Alleen ikzelf wist het niet.

Het was niet alleen die maffe katholieke naastenliefde die haar mij had doen adopteren. Zij was niet alleen die uiterst correcte, betrouwbare en wat oudere vrouw die iedereen in haar zag. Zij was ook een hysterische trut die in het leven stond als een afvoerpijp in een stortbui. Voortdurend trok zij de omstandigheden naar zich toe. Maar niemand zag dat. De wanhoop waar zij mee zat! Een leven zonder man weetjewel. En dan maar doen alsof er niks aan de hand was. Als zij een kerel had gehad was zij allicht minder ambitieus geweest. Maar zij had geen kerel omdat er diep vanbinnen in haar een meisje zat dat koningin wilde worden. Dat koningin was! Zij wist, beter dan de koningin zelf, wat er waar en hoe en wanneer precies moest gebeuren. Alleen iemand uit de koninklijke familie was goed genoeg voor haar. Maar d'r was daar niemand in die koninklijke familie. Buiten mij. Met mij kwam zij het dichtst bij wat zij voor zichzelf had gehoopt.

Dat alles evenwel, kreeg ik veel later pas door. Mijn grootmoeder vertelde het me een paar weken voor zij stierf. Puur boosaardigheid van haar. Zij was vierentachtig, zat in een bejaardentehuis en was tot niks anders meer in staat dan bij volle bewustzijn dingen tegen mensen zeggen die ze niet mochten weten.

Zij had me d'r ook een leventje opzitten.

Heel jong zwanger geworden van een klasgenoot. Een jongen met acné en een paar grote voortanden. Ging ze mee trouwen. Een relatief lang en slopend huwelijk. Dat kind dat er uitkwam toen zou mijn vader worden. Maar die klasgenoot die deugde niet. Hij kon geen baan vinden. Er was werk genoeg maar niks stond hem aan. De eerste jaren zaten ze voortdurend met geldgebrek. Angst voor de postbode, met z'n rekeningen. Die jongen deugde wel natuurlijk. Alle mensen deugen. Hij zal ook wel met 'iets' gezeten hebben. Wie niet. Alleen weet ik niet wàt het was bij hem.

En dan op een goeie dag, ergens in de jaren '20, d'r hing een uitbundig sfeertje op de wereld, de beurs maakte bokkesprongen, mensen werden in geen tijd belachelijk rijk en de klasgenoot ontdekte dat hij erg goed was in gokken. Hij begon ineens thuis te komen met veel geld. Zij verhuisden zelfs naar een betere plek, kochten allerlei nieuwe dingen, tot hij ineens weer een hoop verloor en alles in beslag werd genomen en ze weer moesten verhuizen. Zo ging dat vanaf toen. En m'n vader groeide daarbij op. Als enig kind. Hij ging naar een vakschool. Metaal.

De grootmoeder had ondertussen ook een baantje gevonden bij een wasserij zodat er tenminste altijd geld was voor eten voor haar en die jongen. Ze zat vaak alleen. De gokker was altijd weg. Maar zij bleef hem graag zien, bleef hopen dat hij ooit zou veranderen, geloven dat het goeie dat zij in hem zag er 's 'n keer helemaal uit zou komen. Helaas, sommige mensen halen dat niet, ze brengen alleen alsmaar groter onheil voort en zijn niet in staat het tij te keren. De klasgenoot was zo'n mens. Hij kreeg er na een jaar of tien nog een relatie bovenop, met een meisje, de dochter van iemand die al zijn bezittingen aan hem had verspeeld. Twaalf jaar jonger dan hij. Een meisje met hoge morele principes. Hij was die mens gaan opzoeken om hem een wissel te laten tekenen ter waarde van zijn totale bezittingen en zij kwam de deur open doen. Op slag was het raak. Bij alle twee.

Tot zij d'r een eind aan maakte. Met de destructieve strengheid waarmee de jeugd zichzelf kan aanpakken hees zij zich omhoog aan haar morele principes, weg van wat er van op een 'hoogte' als een poel des verderfs uit zag. Zij besloot te trouwen met Jezus en ging het klooster in.

Hij schoot zich kort daarna een kogel door de keel. In het stalletje achter in de tuin. M'n vader heeft 'm daar toen nog gevonden. Het was zomer, de zon scheen, mussen kwetterden en mijn vader zat op z'n kamer z'n tentamens voor te bereiden. Zeventien was hij. Toen kwam er eerst die knal uit dat stalletje en een beetje later stond mijn grootmoeder aan de trap te gillen dat hij 's moest gaan kijken. Zij was al een wrak toen. Zeven jaar had ze geleefd bij een man van wie ze hield en die haar bedroog. En wat kon je d'r op zeggen!? Dat hij dat niet mocht doen? Zij zei er niks van en ging kapot. Ze geraakte de heerschappij over haar zenuwen kwijt, begon van alles te slikken en werd, zonder dat zij dat zelf doorhad, boosaardig, tiranniek.

Mijn vader is toen naar dat stalletje gaan kijken en vond daar zijn vader, met een groot gat op de plek waar zijn achterhoofd had moeten zitten en in zijn ogen de uitdrukking van een mens die zijn hele leven verwend is geweest. Hij pakte hem nog op, droeg hem de tuin, het huis door terwijl hij mijn grootmoeder hysterisch in mekaar zag storten, legde hem in de auto en reed hem naar het ziekenhuis. Daar bleek hij al lang dood.

Zulke dingen.

Grootmoeder kwam niet meer goed nadien. Fysiek wel, zij het met pillen. Maar van binnen heeft zij nooit kunnen accepteren wat haar was overkomen. Zij was van de gokker blijven houden, hoe moeilijk dat ook was. Zij was blijven geloven dat zij ooit vrede zouden vinden samen. Zij was bereid geweest daarop te wachten. Tot hun zestigste desnoods. Maar dit! Dat hij zich onder haar ogen een kogel door de kop jaagt voor een ander...! Nee.

Maar goed, dat was allemaal lang voor mijn geboorte.

Van m'n moeder weet ik niks.

Ja, dat zij lid was van de koninklijke familie, dat weet ik.

En waarschijnlijk een prinses, hoe belachelijk dat ook klinkt.

De details moet ik er ook maar bij fantaseren maar de feiten zijn als volgt:

Mijn vader bleef bij z'n moeder wonen. Ook toen hij ging werken. Hij vond eerst een baan bij de stad, dat werd dan later de provincie en via via kwam hij aan het hof terecht, als smid, lasser, metaalbewerker. Een gouwe baan! En voor 't leven!

Aan het hof sloot hij vriendschap met de tuinman. Een vriendschap die hem duur te staan kwam, want die tuinman had schulden en wilde op een gegeven moment z'n huis laten ontploffen door een gaslek in de kelder om dan met de brandverzekering van alles te kunnen. Maar het ging een beetje mis allemaal, het huis ontplofte toen ze d'r nog inzaten en hij kwam om samen met z'n vrouw. Alleen hun kind van twee overleefde de klap. En mijn vader die nam dan dat kind in huis vanwege die vriendschap.

Dat kind was Felix.

Maar ondertussen was er ook al iets heel anders aan de hand aan het hof. D'r liep daar ineens een ongetrouwde prinses zwanger rond. En ik zat d'r in. Mijn vader was de dader.

Vraag me niet wat er gebeurd is, ik weet het niet. Ik weet niet eens welke prinses het was. Mijn grootmoeder had er een boosaardig plezier in om dat nu net niet te verklappen. 'Een prinses' zei ze alleen maar. 'Een prinses'

Mijn vader zal ineens last hebben gekregen van zijn vaders' genen. Zullen we het daar maar op houden? Mag mijn vader zich verschuilen achter de excuses die de wetenschap aanreikt om verantwoordelijkheden te tackelen. Mag hij zeggen 'Sorry, ik kon d'r niet aan doen. In wezen ben ik een chemische reactie moet U weten.'? Hij was tenslotte nog maar vijftwintig toen.

Maar hij was ook een domme metaalbewerker. De zoon van een zelfmoordenaar, gokker bovendien. Woonde alleen bij z'n oude moeder met een kind van iemand anders. Van trouwen kon geen sprake zijn.

En toen hebben ze mij met een flinke dotatie en een verpleegster die dagelijks aan huis kwam, bij die metaalarbeider en z'n moeder gezet. M'n vader werd van het hof verwijderd. Ging in een fabriek werken. Ik weet daar vrijwel niks meer van. Een paar beelden nog. Een zwijgende man in een keuken, zie ik voor me. M'n vader allicht. En van die oma, herinner ik me nog, dat ze 's nachts haar tanden uit haar mond haalde. Ik had haar dat 's zien doen en was daar toen ontzettend van geschrokken. Moest daar lang en diep over nadenken om het te kunnen verklaren en ik kon toen niet anders dan besluiten dat oma van een andere soort was dan ik, een ander wezen, een soort Terminator. Ze kon zich helemaal uit elkaar halen! Ik had haar daar zelf op betrapt.

Dat gevoel had ik later ook bij Germaine. Zij gaf mij daar trouwens ruimschoots aanleiding toe.

Ondertussen heb ik wel gemerkt dat dat het basisgevoel is waarmee ik geboren ben. Dat ik het overal en altijd zal tegenkomen tot ik leer er mee om te gaan. Maar als je pas begint te leven dan heb je dat niet door. Dan lijkt het uitsluitend in je omgeving te zitten.

Ik werd voortdurend omringd door mensen die wisten wie ik was maar die me dat niet vertelden. Ik voelde 'iets!?' maar wist niet wat. Ik was m'n eigen geheim. Maar wie is dat niet.

Germaine was een wijf van plastic, innerlijk. Toch zat er in de vriendelijke onbereikbaarheid waar zij zich professioneel in schuilhield ook een oordeel. Het kwam zelfs niet bij me op om naar mijn moeder te vragen. Nochtans stelt die vraag zich op een gegeven moment.

En als je d'r dan nergens mee terecht kan vult het antwoord zichzelf in. Op één of andere manier geraakte ik er van overtuigd dat mijn moeder een dronken sloerie was geweest en ik een sociaal geval, gelukkig opgevangen door de netten van Germaines' christelijke barmhartigheid en slechts tot stomme dankbaarheid in staat.

Als je dan later te weten komt dat Germaine al die tijd heeft geweten wie ik was

Zij had met mij een stukje 'Hof' in huis gehaald. Een rot stukje 'Hof', een bastaard, van de afvalhoop meegebracht als een weggegooide potplant waar nog wat leven in zit. En dat rotte wilde ze d'r uit hebben. De genen van de gokker. In haar hele houding zat onmerkbaar de boodschap 'Word nooit zoals je ouders!' 'Doe nooit wat die hebben gedaan!' Zij sprak daar met geen woord over. Tegen niemand. Ook niet tegen zichzelf. Zij wist het niet eens, dat zij d'r zo over dacht.... Maar ik kreeg het wel binnen, het idee dat ik het kind was van een paar slempers en dat ik eigenlijk niet thuis hoorde in mijn omgeving.

Maar goed, de eerste jaren van mijn leven zat ik dus bij die oma.

En Felix was daar toen ook al. Die was vier toen ik geboren werd en zes toen de metaalarbeider onder een staalplaat terecht kwam in de fabriek.

En vlak daarvoor, een maand of vier, is Wim in dat 'gezin' gekomen.

Maar die kwam vanuit een heel andere hoek.

Wim was een merkwaardig mens.

Dikke huid, brede rug. Die had geïncasseerd als kind. Vol overtuiging. Zijn natuur was er voor uitgerust. En z'n lot gaf deze natuur alle aanleiding om dit incasseringsvermogen zo bot te vieren dat hij muurvast kwam te zitten met zichzelf. Hij is nooit meer losgeraakt.

Als baby al was hij zich beginnen pantseren. Z'n moeder, een depressieve vrouw, wilde hem niet eens aanraken. Dus werd hij verzorgd door zijn vader, een juwelier, een fijn tiepje met een snorretje en een bril met ontspiegelde glazen. Een precieze, afstandelijke man. Hij verzorgde de baby zoals hij een klokje herstelde; stil en geconcentreerd. Dat was het eerste wat Wim te imiteren kreeg in zijn bestaan. En dat deed hij ook. Baby's kunnen niet anders.

De juwelier verzorgde het kind zo stil en geconcentreerd omdat hij bang was dat slechte gedachten en gevoelens van hem in verband met het kind tot bij het kind zouden komen. Want het was zijn kind niet. Het was een kind van zijn treurige vrouw en een treurig vriendje van haar dat zij was tegengekomen in een therapiegroep. Ze hadden hun treurige leven een keertje proberen vergeten in elkaars armen maar daar bleek een prijskaartje aan te hangen: Wim! Voor abortus was het te laat toen zij het doorkreeg. Ze was zo met zichzelf bezig dat zij, pas toen Wim begon te stampen, voor het eerst voelde dat er nog iemand anders in haar lichaam huisde. Het was me een klap voor haar. Voor beiden. Zij sliepen al jaren in aparte kamers. De juwelier wist niks van wat er in de groep was gebeurd. En hij hoefde het ook niet te weten. Het was helder. Zij had ook niet de behoefte om erover te praten of er iets over te horen. Over niks trouwens! En zeker niet over bevallen en borstvoeding en dokter Spock. Ze ging zelfs een tikkeltje opgewekt doen om de aandacht af te leiden. Ze zou dat kind op de wereld zetten. En verder niks. Verder moest dat kind het zelf maar uitzoeken.

De juwelier wilde het kind houden vanwege ... iedereen had gezien dat zij zwanger was dusss... Er zouden vragen worden gesteld. En hij zou niet ontkennen dat hij de vader was. Zo werd het drama niet groter dan hun beide. En dat was al groot genoeg. Zij kon daar niet zo veel tegen inbrengen. Ze zei niet 'Ja'. Ze zei niet 'Nee'. Ze zou wel zien.

En Wim werd geboren. Wim kwam thuis. Z'n moeder sloot zich onmiddellijk op in haar kamer. Zijn vader had de rommelkamer voor hem leeggemaakt en d'r vanalles ingezet om babies te verzorgen. Hij ging het proberen opvatten als een hobby. Het eerste wat Wim zag was dat bruinige licht in dat kamertje, dat grauwe behang met de vochtvlekken, hoe het er

donker werd 's avonds en weer licht 's ochtends. Want de hobby bleef wel's liggen. En als Wim dan was beginnen krijsen en stampen van honger en woede of van een luier die mestnat om z'n buik hing tot hij van vermoeidheid in slaap viel en als hij dan weer wakker werd, dan lag hij soms stil te kijken naar het licht in de kamer terwijl een gevoel van immense verlatenheid als nevel bij hem binnentrok. Zonder dat hij zich daar bewust van was. En dat gevoel nestelde zich voor de rest van zijn leven in z'n hart en kleurde in allerlei tinten grijs.

Acht jaar duurde het. Acht jaar zat hij bij die mensen.

En natuurlijk kwam er in die acht jaar ook een element van terreur zitten in de houding van die vader. Want innerlijk wilde hij zijn echtgenote voortdurend met de neus op haar kind drukken. 'Hier! Dit is jouw verantwoordelijkheid!' 'Dit heb jij gebakken!' Maar hij gaf dat niet toe. Ook niet tegenover zichzelf. En hij werd alsmaar stiller en precieser. Ging drinken. Onopvallend maar veel. Om niet te moeten weten wat hij allemaal voelde en dacht. Omdat hij in zijn eigen ogen een goed mens was die probeerde er het beste van te maken in uiterst moeilijke omstandigheden. Maar daardoor groeide de inhoud van die gedachten en gevoelens in kracht en omvang. Het kwam in de sfeer te zitten die in huis hing, de ziekmakende lucht van doodgezwegen haat.

Wim loopt daartussen. Totaal verwaarloosd. Leert heel gauw voor zichzelf te zorgen. Doet dat natuurlijk niet goed. Eet meer borrelnootjes en choko dan gezond is voor een kind, maar hij overleeft het! En dat blijft hij ook de rest van zijn leven doen; overleven....

Tot op een goeie dag van school uit wordt opgemerkt dat hij voornamelijk chips eet tijdens de lunch. De sociale dienst wordt op dat gezin afgestuurd, moeder gaat het gekkenhuis in en vader het afkickcentrum en Wim? Wat gebeurt er met Wim? Heeft hij nog familie? Ja, de zus van zijn overleden grootmoeder, de moeder van de metaalarbeider.

Maar dat was slechts een tussenstop voor Wim. Want na een paar maanden al kreeg die metaalarbeider dat ongeluk en toen viel het hele groepje weer uit elkaar.

Felix is zes op dat moment. Heeft nooit anders dan die situatie gekend.

Hij komt in een pleeggezin terecht.

Wim kan niet naar een pleeggezin. Z'n ouders zijn er nog. De moeder intens depressief en de juwelier is inmiddels afgekickt maar hij heeft iemand anders leren kennen en hij wil met vroeger en Wim en al die dingen niks meer te maken hebben. En Wim komt als een moeilijk te plaatsen geval op de adoptiemarkt terecht en krijgt uiteindelijk een pedofiel als voogd.

Ik ben dat alles gaan uitvlooiën later. Mensen gaan zoeken die d'r bij waren geweest en ze laten vertellen. Ik weet ook niet waarom. Want het maakte allemaal niks uit in wezen. Een paar mensen en hun leventjes. Als je diep in verleden en toekomst durft te kijken en de geschiedenis van de mensheid overziet dan zitten er daarin zo veel van die verhaaltjes dat het daar onmogelijk om kan gaan. Maar ze zijn aandoenlijk.

Want dan was daar Felix nog.

Felix met z'n boerenkop ...

De slangenkuil die we onder elkaar met een dapper glimlachje 'het menselijk bestaan' plegen te noemen was in Felix' geval grotesk, qua constructie.

Lachen! Dat was het enige dat er op zat. Maar niemand heeft het hem ooit geleerd.

Zijn natuurlijke ouders waren die tuinman met z'n vrouw. Ze waren koopziek alletwee. Ze konden het niet laten! Geld moest rollen. Ook geld dat er nog niet was want hij had maar een tuinmansloontje en zij was sociaal werkster. Ze deed iets met bejaarden, geloof ik. Levenslustige mensen. Van buiten zag je het er niet aan. Ze woonden in een gewoon huis,

reden met tweedehandsauto's, ook hun kleding was niet opvallend, soms wel 's een belachelijk duur bloesje of zo maar dat zag je dan niet. Hoe het kwam wisten ze zelf niet. Het geld verdampte gewoon in hun handen. Ze waren ook als bladeren in de wind overgeleverd aan een enorme bezitsdwang. Bij alles wat ze in winkels tegenkwamen kregen zij het gevoel dat het iets unieks was, de deze-kans-krijg-ik-nooit-meer-angst, ze kochten zich arm aan dingen die alleen maar via T.V. te krijgen waren, onverslijtbare messen, astronautenzonnebrillen, magische verfrillers; en op markten, bij kramers met een act. Om hun schulden te betalen gingen ze lenen, niet bij een bank want de banken wilden dat niet. Wel bij een mevrouw, zo'n zakenmens met een medelevend hart waarmee zij de miserie van gewone mensen goed kon inschatten om hen dan met een onmogelijk terugbetaalbare 'Snel en Wel'lening uit de put te helpen. Van de zakenmevrouw ging het naar het piramidespel en toen dat instortte wilde hij z'n huis laten ontploffen. 'Nog een geluk dat ze d'r in zaten' zei iedereen toen de omvang van de schuldenberg bekend werd 'Alleen spijtig voor dat manneke'. En met 'dat manneke' bedoelde men dan Felix die twee was toen en al die schulden moest gaan afbetalen. Hij moest gaan groeien, leren, een vak kiezen, een baan zoeken, geld verdienen. Massa's! Want tegen dat hij eenentwintig of zo was en effectief kon beginnen verdienen en aflossen zou de schuldenberg gegroeid zijn tot bijna een half miljard, de aangroei door rente zou de eerste tien, vijftien jaar van zijn loopbaan hoger liggen dan het loon dat hij verdiende. Bij een normale loopbaan zou hij dus pas rond z'n vijf- zesendertigste kunnen beginnen de schuldenberg effectief te verkleinen. Maar met muizenhapjes! Hij heeft dan nog hooguit twintig jaar carrière voor de boeg. Weg krijgt hij 'm dus niet. Zelfs als alles goed gaat en hij niet ziek wordt of gekke dingen doet. En daar zit hij dan, met z'n pampertje om in het pas ontplofte huis. En hij begrijpt er niks van! Hij huult niet. Is niet angstig. Hij zit daar gewoon met grote ogen niet te weten wat hem overkomt.

Niemand wil 'm hebben. De families van z'n ouders schamen zich. Langs beide kanten. Ze willen zich niet eens kenbaar maken uit angst met die schulden in verband gebracht te worden. Ook die Felix willen ze niet in huis. Een kind met zo'n toekomst gaan opvoeden... . Niemand had daar zin in.

Alleen de metaalarbeider, de vriend van de tuinman, wilde wel voor 'm zorgen. Niet vanwege die vriendschap want zulke dikke vrienden waren ze niet, maar omdat hij op zijn zeventiende z'n vader verloren had en er in hem nog een enorme woede zat om die man. Omdat die d'r zo tussenuitgeknepen was en hem alleen had gelaten met die vrouw, zijn moeder, waar hij niet van los kon komen. Als hij zelf een kind had dan zou hij daar bij blijven. Hij zou z'n dooie vader 's laten zien hoe dat moest met een kind! Daar blijf je bij!

Die woede deed hem Felix adopteren.

En Felix komt dus van z'n twee tot z'n acht bij die metaalarbeider terecht. De metaalarbeider zelf is zwijgzaam en stil tegen hem want hij weet eigenlijk niet wat hij met 'm moet; zoals hij ook niet weet wat hij met zichzelf moet. Trouwens meestal is die metaalarbeider weg. Gaan werken. Zit hij alleen met die grootmoeder. En die doet niets anders dan hem flink inpeperen dat hij schulden heeft. Het eerste wat zij hem leerde zeggen was: 'eld 'erdie'en'. Grootmoeder wilde wraak na wat haar was overkomen. Zij wilde mensen zien boeten. En hoewel zij uiterlijk zorgzaam was voor Felix en vrijwel nooit haar stem verhief, zat er in alles wat ze zei en deed iets verschrikkelijk donkers. Die eerste zes jaar van zijn leven kreeg felix zijn onmogelijke lot voortdurend onder de neus gewreven. Tot die metaalarbeider onder die plaat terecht komt. Dan vinden ze ineens voor hem een pleeggezin. Goeie mensen. Want ze hadden ook nog een Zairesje geadopteerd en een Hindostaantje en dan hadden ze nog vier kinderen van hun eigen. En Felix kreeg daar een stuk van de kamer van één van de vier kinderen van hun eigen. Een leeftijdsgenootje

dat Karel heette. De man was leraar aardrijkskunde. De vrouw werkte bij de gemeente. En het waren zulk een goeie mensen dat ze Felix met geen woord aan z'n akelige lot herinnerden. Pas toen hij achttien was en Felix er op een keer zelf over begon. Hij was na al die jaren beginnen hopen dat het misschien niet waar zou zijn. Dus hij begint er over op een keer, met een lachje, maar dat lachje werd niet overgenomen door zijn adoptieouders, die vader kon alleen maar een beetje ernstig zitten knikken met z'n aardrijkskundekop, dat het allemaal waar was en dat z'm daarin niet konden helpen, dat hij het helemaal zelf zou moeten zien te rooien en dat zij ook wel wisten dat dat niet kon.

En daar zat Felix dan! Zonder pampertje deze keer maar met nog steeds die verbijstering in z'n ogen...

Een onmogelijkheid kan alleen doeltreffend worden bestreden met een andere onmogelijkheid. Daar kwam Felix ook achter. Er was maar één manier om van zijn probleem af te geraken: Iets fantastisch doen, dat zo veel geld opbracht.... . Daarom was hij trouwens zo geboren. Omdat hij iets fantastisch moest volbrengen in zijn leven. Daarom zag z'n leven d'r uit als één grote aansporing. Vol enthousiasme stapte hij de universiteit binnen en vol enthousiasme hield hij er na één trimester mee op. Het ging'm te traag! Hij was al lang allerlei boeken beginnen lezen en daaruit had hij begrepen dat de wereld iets anders nodig had. Iets totaal nieuws, waar nog geen woorden voor waren. Zijn pad liep niet door de universiteit. Hij kwam in de bijstand terecht, ging hash roken, marginaliseerde. Hij las en begreep ook gedeeltelijk allerlei dingen, waardoor de wereld en de werkelijkheid in zulk een merkwaardig licht werden gedompeld dat hij er met niemand meer over kan praten.

Toen Wim d'r uit stapte was Felix 27 en kon je aan z'n ogen zien dat binnen in hem het besef leefde dat hij z'n leven aan het verknoeien was. Hij zat ergens mee. En hij voelde soms hoe alles wat hij zei en dacht naast de kwestie was. Ge-emmer in het ijle! Om iets anders mee te overstemmen. Maar wat in Godsnaam! Wat!?! probeerde hij hiermee precies te overstemmen... ?

....even een biertje halen.

Op advies van Germaine die goed wist wat het hof verwachtte van haar bastaards, -
dezen hoorden een discreet, net en teruggetrokken leven te leiden - ging ik tandartsenij
studeren. Ik zocht een appartement, richtte een praktijk in en leerde Anja kennen.

Wat ik in Anja gezien heb?

Ik begrijp heel veel. Van mensen. Waarom ze doen wat ze doen. Althans dat denk ik toch
van mezelf. En Anja viel niet te begrijpen. Zij was zo onredelijk. Dat prikkelde mij. En ik
kon ook voor haar zijn wat Germaine voor mij was geweest. Een mens imiteert maar raak
zonder het door te hebben. Maar zo zat ik dus op m'n zesentwintigste vastgebakken in een
net en discreet bestaan. Ik vulde gaatjes, ging op visite bij Germaine, kamperen met Anja,
werd ouder....

Tot dat sterfgeval in de praktijk en die praktijk die niet meer mee wil. Tegen Germaine
vertelde ik er niks over. Ik dacht dat ik het wel opgelost kreeg. Met m'n piepschuimen kies.
Ik kon er ook niks over zeggen. Het woord probleem bestond niet. Als altijd alles tot in de
puntjes is geregeld dan heb je nooit problemen. 'Ik trek het niet' of 'Ik zit vast', 'Ik ben fout
getrouwd met Anja', dat kon je niet zeggen of je kon het wel zeggen maar dan kreeg je te
horen dat zulke momenten in elk huwelijk voorkwamen en dan werd je verondersteld er
van af te zijn, van je probleem. Maar ik was écht fout getrouwd met Anja. Alleen scheiden,
dat voelde je met je ellebogen, kon niet. Van het Hof niet, van Germaine niet, van mezelf
niet. 'Word nooit zoals je ouders!'

En in die tijd ben ik beginnen zoeken. Ik wilde weten wie m'n ouders waren. Germaine heb
ik het nooit gevraagd. Ze had het me uit zichzelf moeten zeggen. Ik had er recht op te
weten. Ik ben zelf beginnen graven en heb toen dit alles opgedolven.

Dat is ook al weer jaren geleden.

Nadien ben ik vertrokken op een dag. Niemand weet waarheen.

Felix is ook omgekomen. Vorige winter. Doodgevroren in een parkje.

En ik ben veertig inmiddels en leugenaar van beroep. Ik maak verhaaltjes voor mensen die
hun verzekeringsmaatschappij willen tillen. Futiliteiten blaas ik op tot rampen, een
struikeltje wordt een doodsmak als je het door mij laat schetsen.

Ik verdien goed.

Maar of ik ook goed terecht gekomen ben.... !?

R I E M E R .

Ypsilanti, New York, 18 september 1997.